

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

24 november 2015

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende de taken van Landsverdediging
inzake de instandhouding van de herinnering
en de ontwikkeling van burgerschapszin**

(ingedien door
mevrouw Julie Fernandez Fernandez,
de heer Sébastian Pirlot c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

24 novembre 2015

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

**relative aux missions de la Défense nationale
en matière de travail de mémoire et de
développement de la citoyenneté**

(déposée par
Mme Julie Fernandez Fernandez,
M. Sébastian Pirlot et consorts)

2886

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
CD&V	:	<i>Christen-Démocratique en Vlaams</i>
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>
PTB-GO!	:	<i>Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture</i>
DéFI	:	<i>Démocrate Fédéraliste Indépendant</i>
PP	:	<i>Parti Populaire</i>

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000:	<i>Parlementair document van de 54e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
QRVA:	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
CRIV:	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag</i>
CRABV:	<i>Beknopt Verslag</i>
CRIV:	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
PLEN:	<i>Plenum</i>
COM:	<i>Commissievergadering</i>
MOT:	<i>Moties tot besluit van interpellations (beigekleurig papier)</i>

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000:	<i>Document parlementaire de la 54e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA:	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV:	<i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral</i>
CRABV:	<i>Compte Rendu Analytique</i>
CRIV:	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>
PLEN:	<i>Séance plénière</i>
COM:	<i>Réunion de commission</i>
MOT:	<i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel.: 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Tijdens de vorige zittingsperiode heeft het woelige debat rond de aanneming door de Kamer van het voorstel van resolutie over de herdenking van de honderdste verjaardag van de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) duidelijk gemaakt, voor zover dat nog nodig was, dat het in stand houden van de herinnering cruciaal is om te voorkomen dat feiten karikaturaal of vertekend worden weergegeven.

Hoewel het voor sommigen om een “toeristische” bevoegdheid gaat, zijn de indieners van dit voorstel van resolutie van mening dat de instandhouding van de herinnering en de ontwikkeling van burgerschapszin belangrijke transversale taken van Landsverdediging zijn.

Uiteraard moet een gezonde samenwerking tussen en een gecoördineerd optreden van het federale niveau en de deelstaten op het vlak van cultuur en toerisme — aangelegenheden waarvoor zij volledig bevoegd zijn — ten volle worden gewaarborgd. Het zou echter een schromelijke vergissing zijn mocht de instandhouding van de herinnering tot die aspecten worden beperkt. De multiniveaubenadering van de federale regering in het raam van de herdenkingen van de Grote Oorlog moet dan ook de norm worden.

Iedereen moet beseffen dat, zonder coherentie op nationaal vlak, het gewicht van België bij dergelijke herdenkingen gewoon nul zal zijn.

De Federale Staat en zijn waardevolle wetenschappelijke middelen hebben meer dan ooit een rol te spelen. Landsverdediging beschikt over geweldige materiële en personele middelen om die taken op zich te nemen: het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis (ook wel Koninklijk Legermuseum genoemd, afgekort als KLM) en zijn regionale vestigingen, waardevolle archieven, erkende historici en wetenschappers (meer bepaald bij het KLM en de Koninklijke Militaire School), wereldvermaarde collecties, militaire sites en begraafplaatsen en, ten slotte, het Instituut voor Veteranen-Nationaal Instituut voor Oorlogsveteranen, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers (IV-NIOOO).

Om al die personele en materiële middelen via een moderne en coherente aanpak te valoriseren en ter beschikking van het publiek te stellen, moet de instandhouding van de herinnering een belangrijk actiepunt van Landsverdediging blijven, als onderdeel van haar civiele rol in het raam van de uitwerking van het strategisch plan waarin het regeerakkoord voorziet.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Sous la précédente législature, l'âpre débat ayant entouré l'adoption par la Chambre de la proposition de résolution relative à la commémoration du centenaire de la Première Guerre mondiale (1914-1918) a illustré, si besoin en était, toute l'importance du travail de mémoire afin d'éviter caricatures et déformations.

Si pour d'aucuns il s'agit d'une compétence “touristique”, pour les auteurs de la présente proposition de résolution, le “travail de mémoire” et le développement de la citoyenneté doivent être des missions transversales et essentielles de la Défense nationale.

Bien entendu, une saine collaboration et une action coordonnée doivent être pleinement garanties entre le niveau fédéral et les entités fédérées sur les plans culturels et touristiques, des compétences qui leur reviennent à part entière. Cependant, résumer ce travail de mémoire à ces aspects serait une erreur importante. La démarche multiniveaux mise en place dans le cadre des commémorations de la Grande Guerre par le gouvernement fédéral doit dès lors devenir la norme.

Chacun doit se rendre compte que, sans cohérence à l'échelle nationale, le poids de la Belgique lors de telles commémorations sera tout simplement nul.

L'État fédéral et ses ressources scientifiques précieuses ont plus que jamais un rôle à jouer. La Défense nationale dispose de formidables moyens matériels et humains pour assurer ces missions: Musée royal de l'armée (MRA) et ses antennes régionales, archives de grande valeur, historiens et scientifiques reconnus (notamment au niveau du MRA et de l'École royale militaire), collections parmi les plus importantes au monde, sites et cimetières militaires et enfin l'Institut des Vétérans-Institut national des Invalides de Guerre, Anciens Combattants et Victimes de Guerre (IV-INIG).

Afin de mettre l'ensemble de ces ressources humaines et matérielles en valeur et à la disposition du public dans une approche moderne et cohérente, il faut continuer de faire du travail de mémoire une action importante de la Défense nationale dans son rôle d'acteur citoyen dans le cadre de la rédaction du plan stratégique prévu par l'accord du gouvernement.

Doordat Europa zijn wonderen heeft kunnen helen en lering heeft kunnen trekken uit zijn verdeeldheid in het verleden, kon het uit zijn as verrijzen en uitgroeien tot een voorbeeld van een hoopgevende politieke constructie.

Vrede mag, net zoals alles wat eigen is aan de mens, echter nooit als een verworvenheid worden beschouwd. Vrede is een kostbaar goed dat moet worden gekoesterd om zin te geven aan het heden en een betere toekomst te waarborgen.

Deze zeer belangrijke missies zijn nochtans in gevaar, aangezien uit het regeerakkoord én uit de daden van deze regering blijkt dat ze de instandhouding van de herinnering niet als een prioritair aandachtspunt opvat. Die vaststelling sluit wellicht aan bij de standpunten die de N-VA-fractie in de vorige zittingsperiode ter zake heeft aangenomen.

Uit het antwoord op meerdere parlementaire vragen blijkt dat de vervallen staat van het KLM daarvan een mooi voorbeeld is. Aangezien het KLM een federale wetenschappelijke instelling is, ressorteert het museum onder de minister van Defensie, in samenwerking met de Regie der Gebouwen, die zorgt voor het onderhoud van de gebouwen, waarvan zich het grootste gedeelte op de Jubelparksite bevindt.

De werkstandigheden (zowel op statutair vlak als wat het materiaal betreft) in het KLM gaan er momenteel fors op achteruit en er is voor die instelling een totaal gebrek aan een echte gezamenlijke strategie op wetenschappelijk, museaal en toeristisch vlak. In dat verband is het bijzonder verontrustend dat bepaalde belangrijke stukken zijn verdwenen of onherroepelijk zijn beschadigd.

Die situatie, die vaak als "chaotisch" wordt omschreven en door de vakbonden aan de kaak wordt gesteld, wordt nog beter aangetoond door de bouwvallige staat waarin het museum zich bevindt — zo is het vierkante binnenplein van het KLM vervallen en wacht het nog steeds op renovatie — en door verwarring die blijkt te bestaan over de oprichting van de lokale afdelingen van het KLM in Bastenaken en in Brasschaat.

Deze onaanvaardbare toestand ontzegt het publiek *de facto* een echte, moderne uitstalplek voor ons kostbaar historisch militair patrimonium.

C'est parce que l'Europe est parvenue à panser ses plaies et à tirer les leçons de ses divisions passées qu'elle a pu se relever et devenir un exemple de construction politique porteuse d'espoir.

La paix, comme tout ce qui est inhérent à l'Homme, ne peut cependant jamais être considérée comme un acquis. Il s'agit d'un bien précieux à préserver pour donner un sens au présent et garantir un avenir meilleur.

Pourtant, ces missions essentielles sont menacées puisque tant l'accord de gouvernement que les actes de celui-ci ne semblent pas faire de ce travail de mémoire une priorité. Ce constat se situe peut-être dans le prolongement des positions adoptées par le Groupe N-VA dans cette matière sous la précédente législature.

L'état actuel de décrépitude du MRA en est ainsi l'illustration, comme le prouvent plusieurs questions parlementaires posées. Etant donné qu'il s'agit d'un établissement scientifique fédéral, le MRA fonctionne sous la tutelle du ministre de la Défense en partenariat avec la Régie des bâtiments pour l'entretien de ses infrastructures situées en majeure partie sur le site du Cinquantenaire.

Le MRA connaît actuellement une véritable dégradation des conditions de travail (tant sur le plan statutaire que matériel) en son sein et une absence totale de véritable stratégie commune sur les plans scientifique, muséal et touristique. La disparition ou la dégradation irréversible de certaines pièces importantes sont, à cet égard, particulièrement inquiétantes.

Cette situation souvent décrite comme chaotique — décriée par les syndicats — s'illustre encore un peu plus avec l'état vétuste des installations du musée que l'on peut constater sur place comme celui de la cour carrée du MRA — qui attend toujours sa rénovation — ou encore l'imbroglio qui semble régner dans la mise sur pied des antennes régionales du MRA à Bastogne et à Braaschaat.

Cette situation inacceptable prive *de facto* le public d'une véritable vitrine moderne de notre précieux patrimoine historique militaire.

De onder de vorige regering beloofde werkzaamheden moeten aldus tot een goed einde worden gebracht¹, net zoals de onontbeerlijke management- en wetenschappelijke hervormingen op het niveau van de directie van dat museum². Zo moet bijzonder lang worden gewacht op het strategisch plan (*masterplan*).

De indieners zijn ervan overtuigd dat het momenteel meer dan ooit noodzakelijk is zich te herinneren dat mannen en vrouwen, al dan niet aan het front, hun leven hebben gegeven of het slachtoffer zijn geweest van de barbarij van verschillende conflicten die ons land of de wereld hebben gekend.

De herinnering is een rijkdom waardoor onze maatschappelijke en politieke acties moeten zijn ingegeven opdat “Nooit meer oorlog” weerklank blijft vinden wanneer de tijd onherroepelijk verstrijkt en een en ander in vergetelheid dreigt te raken.

De Historische Pool van Defensie moet in het bijzonder de veldslagen belichten die Belgische en Europese troepenmachten hebben geleverd voor de vrede. Landsverdediging moet dat beleid kosteloos voortzetten, niet alleen in een partnerschap met de federale wetenschappelijke instellingen, maar ook met de deelstaten en de media.

In dat verband moeten alle federale wetenschappelijke hefbomen worden geactiveerd in samenwerking met de Regie der Gebouwen en de deelstaten, teneinde te komen tot een meer dynamische eigen werking van het KLM, als een belangrijke pool van de instandhouding van de herinnering door onze Federale Staat.

Net zoals het KLM speelt het IV-NIOOO een cruciale rol. Het Instituut, dat een onontbeerlijke maatschappelijke speler is, vormt de federale verankering van de herinnering aan de Belgen die hun leven of hun gezondheid hebben gelaten in naam van het vaderland en de vrede. Gelet op die vaststelling moet Landsverdediging een onontbeerlijke evaluatie en hervorming doorvoeren van de rol en de taken van het IV-NIOOO, zonder daarom afbreuk te doen aan de begunstigden ervan, noch aan de federale verankering van de herinnering.

Meer algemeen moet Landsverdediging evalueren met welke middelen kan worden gezorgd voor een betere follow-up van de belangrijke symbolen van die herinnering, zoals het Ereperk der Gefusilleerden in Schaerbeek. Het komt er niet alleen op aan een beter

Les travaux promis sous le précédent gouvernement doivent ainsi être menés à bien¹ tout comme les réformes managériales² et scientifiques indispensables au niveau de la direction de ce musée. Le plan stratégique (*masterplan*) se fait ainsi cruellement attendre.

Nous sommes convaincus qu'il est aujourd'hui plus que jamais nécessaire de se remémorer que des femmes et des hommes, combattants ou non, ont donné leur vie ou ont subi la barbarie de différents conflits qui ont émaillé l'histoire de notre pays ou du monde.

Le souvenir est une richesse qui doit guider nos actions citoyennes et politiques pour que le “plus jamais cela” trouve encore un écho lorsqu'inexorablement le temps passe et l'oubli guette.

Le pôle historique de la Défense nationale doit donc notamment mettre en lumière les combats pour la paix qui ont été menés par des troupes belges et européennes. La Défense doit poursuivre cette politique en partenariat avec les institutions scientifiques fédérales mais aussi les entités fédérées et les médias à titre gratuit.

Dans ce cadre, tous les leviers scientifiques fédéraux doivent être activés en collaboration avec la Régie des bâtiments et les entités fédérées afin de dynamiser l'action propre du Musée royal de l'Armée en tant que pôle important du travail de mémoire de notre État fédéral.

Tout comme celui du MRA, le rôle de l'IV-INIG est essentiel. L'Institut, un acteur social indispensable, est l'ancrage fédéral de la mémoire des Belges qui ont perdu leur vie ou la santé au nom de la patrie et de la paix. C'est en tenant compte de ce constat que la Défense doit mener une évaluation et une réforme indispensables du rôle et des missions de l'IV-INIG sans pour autant porter préjudice à ses bénéficiaires ou à l'ancrage fédéral de la mémoire.

De manière plus globale, la Défense doit évaluer les moyens d'assurer un meilleur suivi de l'entretien des symboles majeurs de cette mémoire comme l'est, par exemple, l'enclos des fusillés à Schaerbeek. Il s'agit non seulement d'assurer une meilleure maintenance

¹ Mondelinge vraag van de heer Christophe Lacroix, <http://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/53/ic914.pdf>, blz. 15 en volgende.

² Mondelinge vraag van mevrouw Julie Fernandez Fernandez, <http://www.dekamer.be/doc/CCRI/pdf/54/ic182.pdf>, blz. 29 en volgende.

¹ Question orale de Christophe Lacroix <http://www.lachambre.be/doc/CCRI/pdf/53/ic914.pdf>, p. 15 et s.

² Question orale de Julie Fernandez Fernandez <http://www.lachambre.be/doc/CCRI/pdf/54/ic182.pdf>, p. 29 et s.

onderhoud van de installaties te waarborgen, maar ook vandalisme tegen te gaan, zoals jammer genoeg is gebleken bij de begraafplaats van Rabosée.

Voorts moet Landsverdediging blijk geven van zijn inzet voor de democratische waarden, vredeshandhaving en de ontwikkeling van burgerschapszin. In dat belangrijke verband moet naar de jeugdsector aanhoudend belangstelling en aandacht uitgaan. Dat alles kan concreet vorm krijgen door opleidingsactiviteiten, stages en sportbevordering. Landsverdediging moet de interactie tussen het leger en de natie alsook de ontwikkeling van een geest van burgerschap bevorderen. Bovendien moet Landsverdediging de jeugd informeren over wat het departement doet om de vrede te bevorderen en de bevolking bij te staan.

Landsverdediging moet de jongeren die dat wensen, blijven uitnodigen voor openbare evenementen, vliegshows, wandeltochten, open dagen en andere manifestaties die het organiseert. Bezoeken aan kazernes en voorzieningen — met inbegrip van het KLM of de andere herdenkingsplaatsen waarvoor Landsverdediging of de Federale Staat bevoegd zijn — door scholen moeten worden aangemoedigd middels een betere voorlichting ten behoeve van de onderwijswereld. Ook de jeugdbewegingen of sportverenigingen moeten worden benaderd als doelpubliek, bijvoorbeeld door materieelverhuur tegen een schappelijke prijs mogelijk te maken.

Evenzo moeten de in uitgebreide domeinen onder Landsverdediging ressorterende onderzoekscentra en de bij dat departement aanwezige expertise ter beschikking worden gesteld van andere departementen en instanties.

De indieners van dit voorstel van resolutie zijn van mening dat al die aspecten onverkort moeten worden opgenomen in het nieuwe strategisch plan dat door de minister van Defensie al maanden wordt aangekondigd. Daar geen rekening mee houden zou een grove vergissing zijn. Het is dan ook de taak van de Kamer in die zin te pleiten zodat de herinnering kan worden doorgegeven aan de toekomstige generaties en de noodzakelijke band tussen het leger en de natie ten dienste van de vrede in stand wordt gehouden, door internationale kwesties op een meerdimensionale wijze te benaderen.

Het zijn de huidige en toekomstige generaties die de wereld van morgen zullen moeten opbouwen, een wereld die steeds meer een global village wordt, met een almaar sterker verweving en vermenging. Een wereld van uiterste rijkdom, maar die door de excessen,

des installations, mais également de lutter contre le vandalisme comme le cas du cimetière de Rabosée l'a tristement illustré.

La Défense doit également montrer son engagement pour les valeurs démocratiques, le maintien de la paix et le développement de la citoyenneté. Dans ce cadre important, le secteur de la jeunesse doit faire l'objet d'un intérêt et d'une attention soutenus. Tout cela peut se concrétiser par des activités de formations, des stages et par la promotion du sport. La Défense doit favoriser l'interaction armée-nation, le développement d'un esprit de citoyenneté et doit faire connaître tout l'éventail de son action au service de la paix et de la population auprès de la jeunesse.

La Défense doit continuer d'inviter les jeunes qui le souhaitent aux événements publics, shows aériens, marches, journées portes ouvertes et autres manifestations qu'elle organise. Les visites de casernes et d'installations — y compris le MRA ou les autres sites de mémoires placés sous la tutelle de la Défense nationale ou de l'État fédéral — par les écoles doivent être encouragées par une meilleure communication vis-à-vis du milieu scolaire. Les mouvements de jeunesse ou sportifs doivent être également ciblés en permettant par exemple la location à prix modique de matériel.

De la même manière, les centres de recherche et l'expertise présents au sein de la Défense dans des domaines étendus doivent être mis au service d'autres départements et organismes.

Pour les auteurs de la présente proposition de résolution, toutes ces dimensions doivent être pleinement reprises dans le futur plan stratégique annoncé depuis des mois par le ministre de la Défense nationale. Ne pas en tenir compte serait une erreur majeure et il revient à la Chambre de plaider en ce sens pour permettre la transmission de la mémoire aux générations futures et maintenir le lien indispensable qui lie l'armée à la nation au profit de la paix en adoptant une approche multidimensionnelle des situations internationales.

Ce sont les générations actuelles et à venir qui devront construire le monde de demain, un monde de plus en plus interconnecté, mélangé et brassé. Un monde d'une extrême richesse mais qui, par les excès, les caricatures et les nationalismes de quelques-uns,

de karikaturen en het nationalistisch gedachtegoed van sommigen helaas altijd kan vervallen in de gevaarlijke nadelen van terugplooiing op zichzelf, van populisme en van op de spits gedreven ideologieën als gevolg van de diepe sociaaleconomische crisis en de schrijnende ongelijkheid.

peut hélas toujours tomber dans les travers dangereux du repli sur soi, du populisme et d'idéologies exacerbées par une crise socio-économique profonde et des inégalités criantes.

Julie FERNANDEZ FERNANDEZ (PS)
Sébastien PIRLOT (PS)
Stéphane CRUSNIÈRE (PS)
Éric THIÉBAUT (PS)
Daniel SENESAEL (PS)

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

DE KAMER VAN VOLKSVERTEGENWOORDIGERS,

A. wijst erop dat in de Belgische en Europese samenleving voor het leger een actieve civiele rol is weggelegd bij het doorgeven van de herinnering en het wereldwijd verdedigen van de vrede als onderdeel van een alomvattende benadering;

B. geeft aan dat de regering de minister van Defensie heeft opgedragen een strategisch plan op te stellen;

C. verwijst naar de resolutie over de herdenking van 100 jaar Eerste Wereldoorlog (1914-1918) die de Kamer op 7 maart 2013 heeft aangenomen en naar de gecoördineerde initiatieven die de vorige regering ter zake heeft genomen;

D. verwijst naar de resolutie over de instelling van een nationale dag van de vaandeldragers die de Kamer op 23 januari 2014 heeft aangenomen;

E. herinnert eraan dat Landsverdediging een essentiële en onmisbare speler is in het kader van de instandhouding van de herinnering en wijst op al wat dit werk inhoudt, ook op sociaal vlak;

F. wijst op de federale verankering van de instandhouding van de herinnering, onder meer via het Instituut voor Veteranen-Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-strijders en Oorlogsslachtoffers (IV-NIOOO) en de federale wetenschappelijke instellingen;

G. wijst op de verschillende gedenkplaatsen, zoals het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis en zijn regionale vestigingen te Bastenaken en Brasschaat, en op de militaire begraafplaatsen, die onder de bevoegdheid van het ministerie van Landsverdediging of de Federale Staat vallen;

H. wijst op de absolute noodzaak om dat erfgoed van Landsverdediging bij een zo breed mogelijk publiek ten volle te exploiteren, zowel op wetenschappelijke en museaal als op toeristisch vlak;

I. verontrust over de huidige staat, op zowel logistiek, personeel als materieel vlak, van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis en over de verdwijningen, en zelfs vernietigingen, van bepaalde delen van de collecties ervan, die nochtans als uniek in de wereld worden erkend;

PROPOSITION DE RÉSOLUTION

LA CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS,

A. considérant que la Défense nationale est un acteur citoyen au sein de la société belge et européenne pour la transmission de la mémoire et comme défenseur de la paix dans le monde dans le cadre d'une approche globale;

B. vu que le gouvernement a chargé le ministre de la Défense nationale de rédiger un plan stratégique;

C. vu l'adoption par la Chambre le 7 mars 2013 de la résolution relative à la commémoration du centenaire de la Première Guerre mondiale (1914-1918) et les initiatives coordonnées prises par le précédent gouvernement dans ce cadre;

D. vu l'adoption par la Chambre le 23 janvier 2014 de la résolution relative à l'instauration d'une journée nationale des porte-drapeaux;

E. rappelant que la Défense est un acteur essentiel et indispensable du travail de mémoire et vu tout ce que ce travail implique y compris au niveau social;

F. considérant l'ancrage fédéral du travail de mémoire notamment via l'Institut des Vétérans-Institut National des Invalides de Guerre, Anciens Combattants et Victimes de Guerre (IV-INIG) et les institutions scientifiques fédérales;

G. considérant les différents lieux de mémoire comme le Musée royal de l'armée (MRA) et ses antennes de Bastogne et de Braaschaat et les cimetières militaires dont la Défense nationale ou l'État fédéral ont la tutelle;

H. considérant la nécessité absolue de mettre pleinement en valeur ce patrimoine de la Défense nationale vis-à-vis du plus large public possible tant sur les plans scientifique et muséal que touristique;

I. s'inquiétant de l'état actuel tant sur le plan logistique, matériel qu'humain du MRA et des disparitions, voire destructions, de certaines pièces de ses collections pourtant reconnues comme uniques au monde;

J. wijst in dat verband op het belang van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis — zowel op menselijk als materieel vlak — en op de noodzaak om die structuur te behouden en te moderniseren;

K. wijst op de aan de gang zijnde hervorming van het IV-NIOOO en attendeert erop dat die noodzakelijke hervorming in geen geval mag ten koste gaan van de begunstigden en taken ervan;

L. wijst erop dat samenwerking tussen de verschillende bestuursniveaus onontbeerlijk is om een gezamenlijke nationale aanpak inzake de instandhouding van de herinnering en de ontwikkeling van burgerschap te waarborgen;

M. wijst erop dat Landsverdediging enerzijds de interactie tussen het leger en de natie vooral bij jongeren moet bevorderen en in een zogenaamde complementaire "3D"³-aanpak als behoeder van de vrede moet fungeren;

N. wijst op de onontbeerlijke samenwerking met de sociale partners, de begunstigden en de betrokkenen zowel bij de opstelling van een strategisch plan voor het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis als bij de hervorming van het IV-NIOOO;

VERZOEKTE FEDERALE REGERING:

1. in het kader van het opstellen van het strategisch plan van de instandhouding van de herinnering en van de ontwikkeling van de burgerschapszin volwaardige prioriteiten te maken van Landsverdediging, in volle samenwerking met de deelgebieden;

2. voor het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis en zijn regionale vestigingen, als federale instellingen, een echt strategisch plan te ontwikkelen, dat een einde maakt aan de huidige situatie, op zowel managementvlak als op dat van de evenwichtige verdeling en de benutting van zijn rijke collecties;

3. de werkzaamheden van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis tot een goed einde te brengen om aan de schijnende behoeften tot modernisering te beantwoorden en een zo ruim mogelijke en gratis toegang voor het publiek te behouden, waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar scholen en toeristen;

J. soulignant, à ce titre, l'importance du MRA — tant sur le plan humain que matériel — et le besoin de préserver et moderniser cette structure;

K. considérant la réforme en cours de l'IV-INIG et que cette réforme nécessaire ne peut en aucun cas se faire au détriment de ses ayants droit et de ses missions;

L. considérant l'indispensable collaboration entre les différents niveaux de pouvoir afin d'assurer une approche nationale unie en matière de travail de mémoire et de développement de la citoyenneté;

M. considérant que la Défense nationale doit, d'une part, favoriser l'interaction armée-nation surtout auprès des jeunes et agir en tant qu'acteur de paix dans une approche complémentaire dite "3D"³;

N. soulignant l'indispensable collaboration avec les partenaires sociaux, les ayants droit et les acteurs concernés tant dans la rédaction d'un plan stratégique pour le MRA que dans la réforme de l'IV-INIG;

DEMANDE AU GOUVERNEMENT FÉDÉRAL:

1. dans le cadre de la rédaction du plan stratégique, de faire du "travail de mémoire" et du développement de la citoyenneté des priorités à part entière de la Défense nationale en pleine collaboration avec les entités fédérées;

2. de développer un véritable plan stratégique pour le MRA et ses antennes régionales, en tant qu'institutions fédérales, qui mette fin à la situation actuelle tant sur le plan du management que de la répartition équilibrée et de la mise en valeur de ses riches collections;

3. de mener à bien les travaux du MRA afin de répondre aux besoins criants de modernisation de celui-ci et de maintenir un accès le plus large et gratuit possible au public en portant une attention particulière vis-à-vis du monde scolaire et du tourisme;

³ *Diplomacy, Development and Defense.*

³ *Diplomatie, Développement et Défense.*

4. in het kader van dit wetenschappelijk beleid in het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis en voor alle activiteiten in het raam van die instandhouding van de herinnering, ten volle het wetenschappelijk en menselijk potentieel van Landsverdediging en van de federale wetenschappelijke instellingen aan te wenden en die taken alleen uit te besteden als het niet anders kan;

5. te zorgen voor een betere *follow-up* van het onderhoud van de belangrijke symbolen van die herinnering om een aantal tekortkomingen inzake het onderhoud van betrokken locaties weg te werken, maar ook om in samenwerking met de plaatselijke overheden de strijd aan te gaan tegen mogelijk vandalisme op die locaties;

6. ervoor te zorgen dat de archieven van ons leger gratis ter beschikking worden gesteld om zoveel mogelijk mensen bewust te maken;

7. te zorgen voor een doordachte hervorming van het IV-NIOOO in het belang van de rechthebbenden en van de taken van het IV-NIOOO, waarbij onder geen beding, de federale verankering van de instandhouding van de herinnering ter discussie wordt gesteld;

8. 1 september te erkennen als nationale dag voor de vaandeldragers;

9. het engagement van Landsverdediging voor de democratische waarden en voor de waarden van vrede en ontwikkeling van de burgerschapszin voort te zetten en aan te moedigen, door zich via nieuwe initiatieven voluit open te stellen voor de jongeren en voor de scholen die dat wensen.

10 november 2015

4. dans le cadre de cette politique scientifique au sein du MRA et pour toutes les activités menées dans le cadre de ce travail de mémoire, d'utiliser pleinement le potentiel scientifique et humain interne à la Défense et aux Institutions scientifiques fédérales et de n'externaliser ces tâches qu'en dernier recours;

5. d'assurer un meilleur suivi de l'entretien des symboles majeurs de cette mémoire afin de remédier à certains manquements quant à la maintenance de lieux concernés, mais aussi de lutter contre le vandalisme qui pourrait s'y produire en collaboration avec les autorités locales;

6. d'assurer la mise à la disposition gratuite des archives de notre armée afin de sensibiliser le plus de personnes possibles;

7. d'assurer une réforme de l'IV-INIG réfléchie au profit de ses ayants droit et de ses missions et ne remettant en cause, sous aucun prétexte, l'ancrage fédéral du travail de mémoire;

8. de reconnaître le 1er septembre comme journée nationale des porte-drapeaux;

9. de poursuivre et d'encourager l'engagement de la Défense nationale en faveur des valeurs démocratiques, de paix et du développement de la citoyenneté en s'ouvrant pleinement aux jeunes et aux écoles le désirant par de nouvelles initiatives.

10 novembre 2015

Julie FERNANDEZ FERNANDEZ (PS)
Sébastien PIRLOT (PS)
Stéphane CRUSNIÈRE (PS)
Éric THIÉBAUT (PS)
Daniel SENESUEL (PS)